

Yttrande Naturreseptatet Lärjeåns dalgång

Diarienummer SBK: 1935/88

Handläggare SBK: Emma Svensson

Naturskyddsföreningen i Göteborg tycker det är glädjande att arbetet med inrättandet av ett naturreservat för Lärjeåns dalgång nu har nått så här långt och anser att det är mycket angeläget att ett beslut om att inrätta ett naturreservat nu kan fattas. Ett naturreservat för Lärjeåns dalgång innebär bättre förutsättningar för att bevara och utveckla områdets naturvärden och upplevelsevärden. Föreningen anser att mycket i förslaget till reservatsbeslut och skötselplan är bra, men vill ändå lämna ett antal synpunkter och förslag till förändringar. I korthet handlar det om:

- Markera ut tydliga leder för att gynna friluftslivet
- Planera för ett besökscentrum/naturum
- Ekologiskt jordbruk inom reservatet är eftersträvansvärt på sikt
- Införa en strategi för att minska näringstillförseln till ån längs Lärjeåns dalgång
- Utvidga reservatet och/eller tillskapa nytt naturreservat på sikt för att inkludera fler värdefulla naturmiljöer och gröna kopplingar
- Undvika skogsbruk inom reservatet

Reservatgräns

I någon av bilagorna med kartor bör det tydligare redovisas omgivande skyddad natur, t.ex. Vättlefjäll naturreservat. Föreningen anser att det hade varit bra att få tillgång till reservatgränser i digitalt format/GIS för att kunna granska gränsdragningar och önskar få tillgång till detta vid framtida reservatplaner. Det är bra att hela Natura 2000-området samt att Bredvattnet och Långevattnet är inkluderat i reservatbildningen. För ekosystemet knutet till Lärjeån vore det värdefullt om det kunde bli naturreservat även längre uppströms i Lerums kommun. Även om det inte direkt påverkar den nu pågående reservatbildningen i Göteborgs kommun vill föreningen ändå lyfta frågan, och en samverkan mellan kommunerna i skötsel och tillsyn av Lärjeåns dalgång underlättar i upprätthållande av god vattenkvalitet och bevarande av biologisk mångfald. Göteborgskretsen har varit i kontakt med Lerumkretsen som driver frågan från sitt håll.

Naturskyddsföreningen i Göteborg vill påpeka att det framförallt allt är av största vikt att beslut om reservatet kan fattas och att staden gjort en väl avvägd bedömning i reservatgränserna utefter detta. Med det sagt, ser Naturskyddsföreningen i Göteborg gärna också att ett par naturområden hade kunnat inkluderas antingen nu eller i ett senare skede. Antingen inkluderats i Lärjeåns dalgång reservatet, i en utvidgning av Vättlefjäll naturreservat eller att ett separat naturreservat tillskapas. Det är följande områden, som också är utmarkerade på bilaga 1:

- Barefjäll.
- Norr om Hallebäcken, för att koppla ihop till Vättlefjäll.
- Ett par kommunägda åkermarker, dels öster om gamla banvallen vid Gunnilsevägen samt kring Bingaredsbäcken.
- Bredda området kring Kvarnabäcken för att inkludera större del av Riksintresse för Naturvård.
- Söder om Olofstorp och binda ihop ner till Lärjeån. Söder om Olofstorp har större sammanhängande skogsmarker. Stora opåverkade våtmarker ingår. Allmänt naturvårdsintresse.
- Äng söder om Angereds Stadspark, för att säkra utblickar från stadspark.

Friluftsliv

Det är bra att friluftslivet i området underlättas med bättre leder, informationstavlor och genom uppmärksamheten som ett reservat ger. Genom ny leder längs bäckar upp mot Vättlefjäll naturreservat kan gröna kopplingar skyddas långsiktigt från Hjällbo hela vägen upp till Vättlefjäll. På det sättet blir det mer lättillgängligt för friluftslivet att ta sig upp och övernatta i Vättlefjäll. Det behöver säkerställas att leder upp mot Vättlefjäll tillskapas och att dessa är tydligt uppmärskade, för att göra naturen mer lättillgänglig. Det är bra att flera rastplatser tillförs i området, några av dessa bör vara väderskyddade. Vid rastplatser med eldstad är det viktigt att det finns god tillgång till ved, så att man undviker att besökare plockar död ved eller skär ner buskar och träd i omgivningen. Naturskyddsföreningen i Göteborg föreslår att man inför en handlingsplan att hur man ska säkra tillgången till ved. Vid nya belysning och upprustning av befintlig belysning vid känsliga naturmiljöer med mycket djurliv kan man använda sig av ljuskällor som tar hänsyn till djurlivet, exempel på detta finns i Aalter i västra Flandern, Tyskland.

Åkermark - Ekologisk odling

I skötselplanerna finns det undantag för åkermark där det tillåts en fortsatt användning av gödsel, kalk och användning av kemiska och biologiska bekämpningsmedel. Göteborgs stad är idag ägare av en stor del av jordbruksmarken inom området och arrenderar ut den till olika brukare. Efter hand borde man justera arrendeavtalen så att odling och djurhållning sker

ekologiskt, och då även villkoren så att lönsamheten hos brukarna inte försämras. Även omgivande åkermarker bör ha en restriktiv användning av konstgjord gödsel och kemiska bekämpningsmedel. Metoder som permakultur kan med fördel användas i jordbrukslandskapet, för att minska näringstillförsel till Lärjeån. Att minska näringstillförseln till Lärjeån är av stor vikt och en vattenkvalitetsstrategi för områden även utanför reservatet hade kunnat vara en väg framåt.

Skötsel - Bete, skogar och meanderstrategi

Bra att vikten av att befintliga ängs- och betesmarker behålls och att betesdrift återupptas i igenväxande betesmarker. Vikten av att delar av ängsmarkerna kan bedrivas med slätter bör förtydligas. Vilka betesdjur som är att föredra beslutar staden, med sin kompetens, bäst.

I skötselområde 6: Barrdominerade skog föreslås det att skogen fortsättningsvis brukas. Detta kommer ske med hyggesfritt skogsbruk. Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att skogarna inte brukas utan istället skötas för att åstadkomma en naturligare skog på lång sikt, detta borde vara möjligt på kommunal mark. På privat mark hade man kunnat tillåta hyggesfritt skogsbruk, men att skötselinstruktionen kompletteras med att målet ska vara ett bestånd med blandning av åldrar och trädslag, där en del träd tillåts bli överåriga och det finns god tillgång till död ved. Naturreservatet hade också kunnat få en buffertzona i skogarna runt om reservat där hyggesfritt skogsbruk förordnas, något som används t.ex. runt Tiveden Nationalpark.

Föreningen hade gärna sett en beskrivning om hur staden kommer förhålla sig till bävern och dess naturliga påverkan på ån samt hur naturligt Lärjeån får meandra. Där avvägande mellan friluftsliv med dess infrastruktur och miljön beskrivs.

Tillgängliggöra närnaturen - Bygg ett besökscentrum/naturum

Det är bra med reservatbildningen ur flera sociala aspekter, b.la. genom att värdefull närnatur skyddas mot framtida exploatering. En reservatsbildning innebär också en möjlighet att förbättra tillgängligheten och attraktiviteten av naturområdet. Det är bra att det finns flera förslag på eldplatser m.m. i reservatet.

Naturskyddsföreningen i Göteborg föreslår också att man skapar ett större besökscentrum eller naturum som är väl placerat med tanke på utsikt, kollektivtrafik, cykel och bra läge för att upptäcka området. Det kan med fördel också fungera som en entré till Vättlefjäll, som idag inte har en naturlig entréplats. En sådan plats hade kunnat vara vid eller strax söder om Angereds Stadspark. Naturreservatet behöver också bli tillgängligt för alla i samhället, oberoende funktionshinder, kön eller kultur. Genom en välutformad och normkritisk design av leder,

rastplatser och besökscentrum kan fler samhällsgrupper nås och fler komma ut i naturen. I anslutning till besökscentret/naturumet kan det med fördel finnas ett uteklassrum för friluftsskola.

Grön infrastruktur - Barriärer

Det är bra att grön infrastrukturen längs Lärjeån får ett formellt skydd. Men det kan behövas särskilda åtgärder under broar och över vägar. Vid koppling över väg mellan Bredvattnet/Långevattnet och Lärjeån kan det eventuellt behöva införas åtgärder såsom, grodtunnlar, sänkt hastighet etc.

Exploatering i omgivning - Dagvattenfördröjning och grön infrastruktur

Det är ett problem med avrinning av dagvatten från omgivande bebyggelse. En långsiktig åtgärdsplan för att säkerställa att omgivande bebyggelse fördröjer och renar dagvatten på väg ner till Lärjeån bör utredas. En bättre dagvattenhantering kan säkerställas genom omvandling av hårdbelagda ytor till grönytor, omläggning av platta tak till gröna tak och fler avrinningsytor/dagvattenbäddar. Samt ställa höga krav på omgivande ny bebyggelse med grönytefaktor och integrerade ekosystemtjänster. Vid exploatering i området kring reservatet bör även konnektivitetsanalyser göras och att ny bebyggelsen tar största möjliga hänsyn till gröna kopplingar mellan omgivande naturområden utifrån olika naturvårdsarter i området.

Naturskyddsföreningen i Göteborg hoppas nu att processen går hela vägen och att beslut kan fattas för ett nytt naturreservat. Så att den värdefulla naturen och den unika landskapsbilden skyddas långsiktigt från exploatering och att tillgången till den vackra naturen säkras för både närboende och för hela Göteborg.

Stadsplaneringsgruppen
Naturskyddsföreningen i Göteborg
genom

Lena Nilsson
Ordförande

BILAGA 1

GRÖN KOPPLING MELLAN RESERVAT ENLIGT BESLUTSHANDLING

GRÖN KOPPLING MELLAN RESERVAT SOM NATURSKYDDSFÖRENINGEN I GÖTEBORG FÖRESLÅR

UTVIDGAT SKYDDSGOMRÅDE SOM NATURSKYDDSFÖRENINGEN I GÖTEBORG FÖRESLÅR

BESÖKSCENTRUM/NATURUM ENTRÉ TILL LÄRJEÅNS DALGÅNG OCH VÄTTLEFJÄLL NATURRESERVAT

